

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Radmily Baďurové a soudkyň Mgr. Šárky Bokůvkové a JUDr. Šárky Žmolilové ve věci

žalobců: a) **Ing. Blanka P.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Tomášem Pavlíkem
sídlem K Nemocnici 166/14, 741 01 Nový Jičín

b) **Jiří P.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Tomášem Pavlíkem
sídlem K Nemocnici 166/14, 741 01 Nový Jičín

c) nezletilá **A. P.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátem Mgr. Tomášem Pavlíkem
sídlem K Nemocnici 166/14, 741 01 Nový Jičín

proti
žalovanému: **Lukáš H.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem JUDr. Jiřím Hrachovcem
sídlem Palackého 195, 756 61 Rožnov pod Radhoštěm

za účasti
vedlejšího
účastníka: **DIRECT pojišťovna, a. s.**, IČO 25073958
sídlem Nové sady 996/25, Staré Brno, 602 00 Brno
zastoupená advokátem Mgr. Hynkem Růžičkou, LL.M.
sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno

o náhradu nemajetkové újmy

k odvolání účastníků proti rozsudku Okresního soudu ve Vsetíně - pobočka ve Valašském Meziříčí ze dne 18. 4. 2017, č. j. 16 C 60/2016-69,

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu se v odstavcích II., IV., VI. a dále v odstavci I. výroku, pokud jím byl žalovaný zavázán zaplatit žalobkyni a) částku 200.000 Kč, **potvrzuje**.
- II. Ve zbývajícím rozsahu odstavce I. výroku a dále v odstavcích III. a V. výroku se rozsudek okresního soudu **mění** tak, že žaloba se **zamítá**.
- III. Žalovaný a vedlejší účastník **jsou povinni nahradit** žalobkyni a) společně a nerozdílně náklady řízení ve výši 21.062 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.
- IV. Žalobci b) a c), žalovaný a vedlejší účastník **nemají vůči sobě právo** na náhradu nákladů řízení.
- V. Žalovaný a vedlejší účastník **jsou povinni nahradit** žalobkyni a) náklady odvolacího řízení ve výši 15.291 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.
- VI. Žalobci b) a c) a žalovaný **nemají vůči sobě právo** na náhradu nákladů odvolacího řízení.
- VII. Žalobci b) a c) **jsou povinni nahradit** vedlejšímu účastníku náklady odvolacího řízení každý z nich ve výši 13.855 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.
- VIII. V odstavci VIII. výroku se rozsudek okresního soudu **mění** takto:

Žalovaný **je povinen zaplatit** České republice na soudním poplatku částku 2.000 Kč na účet Okresního soudu ve Vsetíně do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem okresní soud zavázal žalovaného zaplatit žalobkyni a) částku 1.000.000 Kč s příslušenstvím (odstavec I. výroku), zamítl nárok žalobkyně a) na zaplacení další částky 500.000 Kč s příslušenstvím (odstavec II. výroku), zavázal žalovaného zaplatit žalobci b) částku 900.000 Kč s příslušenstvím (odstavec III. výroku) a zamítl nárok žalobce b) na zaplacení další částky 600.000 Kč s příslušenstvím (odstavec IV. výroku), zavázal žalovaného zaplatit žalobkyni c) částku 500.000 Kč s příslušenstvím (odstavec V. výroku) a zamítl nárok žalobkyně c) na zaplacení další částky ve výši 1.000.000 Kč s přísl. (odstavec VI. výroku), zavázal žalovaného a vedlejšího účastníka zaplatit žalobcům společně a nerozdílně náhradu nákladů řízení (odstavec VII. výroku) a žalovaného zavázal zaplatit České republice na soudním poplatku částku 120.000 Kč (odstavec VIII. výroku).
2. Okresní soud vyšel ze zjištění, že žalovaný byl v trestním řízení vedeném u Okresního soudu ve Vsetíně pod sp. zn. 2 T 149/2014 a u Krajského soudu v Ostravě - pobočky v Olomouci pod sp. zn. 68 To 355/2014 uznán vinným, že způsobil dne 11. 3. 2014 dopravní nehodu v místní části xxx tím, že nepřizpůsobil rychlost jízdy na pozemní komunikaci a bezdůvodně vysoce překročil

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Herdinová.

nejvyšší dovolenou rychlost pro jízdu v obci, v důsledku čehož při průjezdu mírně levotočivou zatáčkou rychlostí okolo 110 km/hod. nezvládl řízení automobilu, vyjel mimo vozovku a následně došlo k jeho odražení přes protisměrný jízdní pruh na přilehlý chodník, kde zrovna šla K. (dále jen poškozená), přičemž tato v důsledku úrazového děje utrpěla úrazově krvácivý šok při mnohačetných poraněních vnitřních orgánů a kostry těla, když těmto zraněním téhož dne podlehla. Za toto byl žalovaný odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 4 roků se zařazením do věznice s dohledem a dále mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na 8 let. Každému z žalobců byla přiznána náhrada za nemajetkovou újmu ve výši 1.000.000 Kč, přičemž se zbytky svých nároků byli žalobci odkázáni na řízení občanskoprávní. Trestní soudy přihlédly k velmi vysokému zásahu do rodinných vazeb na straně žalobců, se kterým se rodina velmi těžko vyrovnává. Přihlédly k věku K., k uloženému trestu žalovanému, jakož i k jednoznačné míře zavinění na straně žalovaného, z jehož strany se jednalo o bezprecedentní hazard. Rovněž vzal v úvahu postoj žalovaného, který se žalobcům omluvil, nicméně ve své výpovědi způsob svého chování v podstatě bagatelizoval. Žalovaný pojistnou událost řádně nahlásil. Do výkonu trestu žalovaný nastoupil opožděně. Trestní stíhání vedené v této souvislosti bylo zastaveno, neboť vzhledem k okolnostem, za nichž byl čin spáchán a vzhledem k postoji žalovaného po spáchání činu je zřejmé, že účelu trestního řízení bylo dosaženo. Z výkonu trestu odnětí svobody byl žalovaný podmíněně propuštěn dne 11. 8. 2016 a byla mu stanovena zkušební doba v trvání 3 let. V souvislosti s událostí žalobci trpí těžkým psychickým traumatem, léčí se u psychologa. K dopravní nehodě došlo v blízkosti bydliště žalobců, na místo dohlédnou z okna bytu. Na základě dohody o narovnání byla prarodičům K. ze strany žalovaného uhrazena částka 300.000 Kč.

3. Po právní stránce posoudil okresní soud nárok žalobců dle ust. § 2959 o. z. s tím, že hodnotil podstatná kritéria jak na straně žalobců, tak na straně žalovaného. Přihlédl k nadstandardním vztahům mezi žalobci a K., k věku K., přítomnosti žalobkyně a) na místě nehody. Trestní řízení nepovažovali žalobci ze svého subjektivního vnímání za spravedlivé, stejně jako skutečně vykonaný trest, když žalovaný vykonal toliko třetinu uloženého trestu. Z pohledu obvyklého průměrného člověka, jakož i ve spojení s pozdním nástupem do výkonu trestu, je tato skutečnost vnímána jako nikoliv přiměřená satisfakce pro pozůstalé. Platba 1.000.000 Kč pro každého z žalobců, uložená žalovanému v rámci trestního řízení, žalovaného nezasáhla, neboť tyto částky byly uhrazeny z pojištění žalovaného. Z tohoto důvodu jsou rovněž zcela bezpředmětné majetkové poměry žalovaného. Postoj žalovaného okresní soud vyhodnotil jako skutečnost, kterou není možno považovat za okolnost, která snižuje utrpení žalobců. Okresní soud poukázal na bagatelizování chování žalovaného, zpochybnění jeho omluvy, ve které uvedl, že přijme jakýkoliv trest a následně podal odvolání proti trestnímu rozsudku okresního soudu. Výplatu částky 300.000 Kč na základě dohody o narovnání provázely komunikační problémy mezi stranami, přestože se ze strany žalovaného jednalo o jeho snahu alespoň trochu se vypořádat s nároky žalobců.
4. Okresní soud rovněž hodnotil dopad události do sféry žalovaného s tím, že má za to, že žalovaný primárně lituje sebe. S danou událostí byl schopen se vypořádat bez pomoci odborníka, pomoc psychologa vyhledal až v souvislosti s pobytem ve výkonu trestu odnětí svobody, který tak na něj měl po psychické stránce výrazně větší vliv než samotná událost.
5. Při hodnocení kritérií na straně žalobců i žalovaného vycházel okresní soud z principu proporcionality. V této souvislosti poukázal na rozhodnutí soudů v rámci kauzy herce Marka Vašuta a deníku Aha!, kde byla herci přiznána nemajetková újma ve výši 1.000.000 Kč a kauzy záměny novorozenců v trebičské nemocnici, kde byla jedné z matek přiznána náhrada ve výši 1.000.000 Kč a jejímu partnerovi 800.000 Kč. Nelze přijmout závěr, že pověst a dobré jméno mediálně známé osoby má větší cenu než lidský život, proto okresní soud nevycházel ze základního rozpětí mezi 240.000 Kč a 500.000 Kč, které byly stanoveny v rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. 4 Tdo 1402/2015. S přihlédnutím ke všem těmto kritériím vyhodnotil okresní soud jako přiměřenou náhradu nemajetkové újmy u žalobkyně a) v celkové výši 2.000.000 Kč, u žalobce b)

v celkové výši 1.900.000 Kč a u žalobkyně c) v celkové výši 1.500.000 Kč, když přihlédl k již přiznané částce 1.000.000 Kč u každého z žalobců v rámci trestního řízení.

6. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. s výjimkou žalobkyně c), kde aplikoval ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. a přiznal toliko 75 % náhrady nákladů řízení, neboť jí mělo být již dopředu známo, že sourozencům není přiznávána taková částka, která je přiznávána rodičům.
7. Proti rozsudku okresního soudu podali odvolání jak žalobci, tak žalovaný a vedlejší účastník.
8. Žalobci nesouhlasili s přiznanou výší peněžitého zadostiučinění, kterou považovali za nízkou a nespravedlivou s ohledem na zjištěné rozhodné skutečnosti. Jako přiměřenou považují celkovou žalovanou částku, a to ve vztahu ke všem žalobcům. Nesouhlasili s přiznáním nižší částky u žalobkyně c), která denně trpí samotou a je jí smutno. I tato žalobkyně stále dochází k psychologice, pouze není nadále medikována, když k tomuto ji rodiče nechťeli nutit. Navrhovali proto změnu rozsudku v napadených částech tak, že bude žalobě v celém rozsahu vyhověno.
9. Žalovaný, stejně jako vedlejší účastník ve svých odvoláních navrhovali změnu napadeného rozsudku tak, že bude žaloba v celém rozsahu zamítnuta. Namítali, že okresní soud vyčíslil relativní satisfakci nesprávně, když nesprávně vyhodnotil kritéria na straně žalovaného, který se opakovaně snažil tragickou událost žalobcům kompenzovat. Nároky žalobců na nemajetkovou újmu již byly dostatečně uspokojeny v rámci trestního řízení. Žalovanému nemůže být přičítáno k tíži, pokud využil svého zákonného práva a podal odvolání proti trestnímu rozsudku. Bez ohledu na úhradu nemajetkové újmy ze strany pojišťovny žalovaného, je nutno přihlédnout k jeho majetkovým poměrům. Výše částky přiznané žalobkyni c) nebyla řádným způsobem odůvodněna. Nesouhlasil s porovnáním výše přiznané částky s uvedenými jinými případy náhrady nemajetkové újmy. V uvedených případech nedošlo k potrestání škůdců v rámci trestně právních řízení a náhrada škody plnila kromě kompenzačního rovněž preventivně-sankční účel. Na daný případ naopak dopadá vyčíslení uvedené v rozhodnutí NS ČR sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, které rovněž prošel přezkumem Ústavního soudu, který ho neshledal za disproportionalní. Představy o spravedlnosti je nutno objektivizovat z pohledu průměrného člověka, nikoliv z pohledu pozůstalých, kteří si přáli doživotní trest pro žalovaného. Trest uložený v rámci trestního řízení je nutno brát jako dostačující a rovněž podmíněně propuštění žalovaného z výkonu trestu odnětí svobody pro jeho vzorné chování nemůže být důvodem pro zvýšení odškodnění.
10. Odvolací soud ve věci rozhodl rozsudkem ze dne 7. prosince 2017, č. j. 71 Co 278/2017-137, ve kterém potvrdil rozsudek okresního soudu ve výrocích, ve kterých byl nárok žalobců zamítnut a dále v části výroku I., kterým byla žalobkyni a) přiznána náhrada nemajetkové újmy ve výši 200.000 Kč. Ve zbylé části vyhovujících výroků jak u žalobkyně a), tak u žalobců b) a c) rozsudek okresního soudu změnil tak, že žalobu zamítl. Odvolací soud učinil závěr, že byl-li poškozený v trestním řízení odkázán s částí svého nároku na řízení ve věcech občanskoprávních, lze v tomto řízení nárok přiznat jen na základě kritérií, která nebyla v trestním řízení tvrzena vůbec, nebo byla, ale trestní soud k nim nepřihlédl. Za této situace dospěl k závěru, že relativní náhrada ve výši 1.000.000 Kč přiznaná žalobcům b) a c) v rámci adhézního řízení je zcela dostačující, když odráží veškeré okolnosti rozhodné pro její stanovení. U žalobkyně a) shledal důvod pro přiznání další částky ve výši 200.000 Kč nad rámec částky přiznané v rámci adhézního řízení, a to s ohledem na skutečnost, že byla osobně přítomna na místě nehody, ke které došlo v bezprostřední blízkosti jejího bydliště, viděla svou dceru s devastujícími zraněními, kdy jí byla poskytována odborná pomoc a ona sama jí nemohla být v tuto chvíli jakkoliv nápomocna.
11. V rámci dovolacího řízení Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 27. února 2019, č. j. 25 Cdo 1901/2018-168 uvedl, že výše uvedený závěr odvolacího soudu o vztahu adhézního a občanskoprávního řízení ve věcech náhrady nemajetkové újmy je nesprávný, když tyto nároky lze v občanskoprávních řízeních znovu projednat, aniž by soud byl vázán závěrem trestního soudu o přiměřenosti výše odškodnění. Soud v občanskoprávním řízení projedná totožný nárok, jaký již byl

poškozenými neúspěšně uplatněn v trestním řízení. Zároveň uvedl, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na závěru o přiměřenosti již přiznaných peněžitých částek, a při posouzení této otázky odvolací soud postupoval v souladu s rozhodovací praxí dovolacího soudu a zohlednil všechna kritéria pro stanovení výše relutární náhrady a vycházel přitom z principu proporcionality.

12. Na základě ústavní stížnosti žalobců Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 25. srpna 2020 sp. zn. I. ÚS 1764/19 zrušil rozsudky jak odvolacího tak dovolacího soudu. Uvedl, že odvolací soud zvolil pro své posouzení referenční rámec chybně, neboť ten spočívá v odmítnutí soudu zabývat se z hlediska všech kritérií totožným nárokem, jaký již byl žalobci ne zcela úspěšně v trestním řízení uplatněn. Odvolací soud měl nejprve k výši přiměřeného „odškodnění“ dospět na základě vlastního posouzení všech relevantních kritérií a následně částku již přiznanou v trestním řízení ve výši присouzené náhrady zohlednit. Pokud odvolací soud takto nepostupoval, neodpovídá jeho napadené rozhodnutí požadavku řádného a vyčerpávajícího zdůvodnění.
13. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek opětovně s přihlédnutím k závěrům uvedeným v nálezu Ústavního soudu s tím, že posoudil všechna relevantní kritéria rozhodná pro určení výše náhrady nemajetkové újmy a poté zohlednil již присouzenou výši náhrady v rámci trestního řízení.
14. Odvolací soud přejal skutková zjištění okresního soudu, kdy skutkový stav zůstal v rámci odvolacího řízení nezměněn. Doplnil dokazování toliko aktuálními lékařskými zprávami týkajícími se současného zdravotního stavu žalobců. Z těchto bylo zjištěno, že nadále dochází na psychologická a psychiatrická vyšetření. U žalobců je v popředí komplikované truchlení, reakce na traumatickou událost v souvislosti s úmrtím jejich dcery, resp. sestry. Aktuální situaci rodiny lze popsat jako stádium marnosti, dlouhodobě rodiče propadají depresi, že jejich veškeré snažení v životě bylo marné, pocity zbytečnosti se přelévají do jejich vlastních životních plánů a cílů, nemají, kde čerpat energii a radost. Žalobce b) uváděl, že cítí bezradnost ohledně výchovného postoje k žalobkyni c), citlivě vnímá etapu, kdy nebyli schopni dceru podpořit podle svých představ a věnovat se jí tak, jak bylo běžné.
15. Okresní soud aplikoval na správně zjištěný skutkový stav správné právní ustanovení, odvolací soud však nesouhlasí s přiznanou výši nemajetkové újmy.
16. Jak již uvedl odvolací soud ve svém dřívějším rozsudku, žalobci se domáhali odškodnění újmy na svých přirozených právech, konkrétně na jejich právu na soukromí, která vznikla v důsledku smrti jejich dcery a sestry. Právo na soukromí a soukromý život v sobě zahrnuje i právo na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidmi. Součástí soukromého života je tedy i rodinný život zahrnující jak citové, morální a sociální vztahy mezi příbuznými, tak i vztahy materiální povahy. Je nepochybné, že smrt dcery a sestry je pro blízké silným a citelným zásahem, který s sebou přináší dlouhodobou psychickou zátěž, kterou není možno zcela odčinit a ocenit v penězích. Má-li nemajetková újma plnit satisfakční funkci, je nezbytné, aby byla přiměřená, tj. aby s ohledem na všechny okolnosti konkrétního případu vyvážila, resp. mírnila nepříznivý následek neoprávněného zásahu, neboť nemajetková újma vzniklá porušením osobnostních práv se v obecném slova smyslu ani nedá odškodnit a rozsah vzniklé nemajetkové újmy nelze exaktně kvantifikovat a vyčíslit. Současně je nutno zohlednit částky přiznané v jiných srovnatelných řízeních v rámci zásady proporcionality.
17. Otázkou určování výše náhrady za duševní útrapy spojené s úmrtím osoby blízké dle ust. § 2959 o. z. se zabýval Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018, na který odkázal tento soud rovněž v rozsudku týkající se dovolání v této věci. V tomto rozhodnutí vyložil, že výše této náhrady by měla odrážet obecně sdílené představy o spravedlnosti a slušnosti, přičemž tato kritéria jsou příliš obecná a nepostačují k určení výše náhrady, neboť názory na to, jaká výše náhrady je spravedlivá a slušná, jsou velmi subjektivní a mohou se značně lišit, nehledě k tomu, že údaje o takto obecně sdílených představách nejsou ani k dispozici. Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že je nutno najít určitá objektivní hlediska, která mohou být východiskem pro stanovení náhrady. Nelze tak vycházet toliko ze subjektivních pocitů a vnímání dané situace ze strany žalobců, když je nepochybné, že úmrtí nezletilé dcery a sestry je hlubokým a závažným

zásahem do života rodičů a sourozenců, který však každý z pozůstalých prožívá a zpracovává jinak. Nejvyšší soud uvedl, že je možno použít rozhodnutí soudů ohledně přiznávání náhrad nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv, která byla vydávána za účinnosti obč. zák., když primárním zájmem zákonodárce bylo odstranění paušálních zákonných náhrad, nikoliv zpochybnění samotné rozhodovací činnosti soudů, která se k této problematice vyvinula. Rovněž je nutno zohlednit i ekonomický vývoj společnosti od zavedení paušálních částek odškodnění (tj. od roku 2004) a přihlídnout k evropské právní úpravě v obdobných případech. Za základní částku pak soud považoval v případě nejbližších osob dvacetinásobek průměrné mzdy (obdobnou metodu užil ve svých rozhodnutích např. Krajský soud v Ostravě ze dne 2. 12. 2014, sp. zn. 6 To 370/2014, ze dne 23. 10. 2015, sp. zn. 6 To 404/2015, ze dne 8. 4. 2016, sp. zn. 6 To 51/2016, ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 6 To 122/2016). Jak vyplývá ze zrušeného rozsudku dovolacího soudu v této věci, činila průměrná mzda za rok 2013 dle údajů zveřejněných Českým statistickým úřadem 25.122 Kč a základní částka, která je východiskem pro úvahu soudu o výši náhrady, by v této věci činila 502.440 Kč.

18. Na straně pozůstalých je významná zejména intenzita jejich vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, případná existenční závislost na zemřelém a případná jiná satisfakce (jako např. omluva, správní postih škůdce či jeho trestní odsouzení), která obvykle není sama o sobě dostačující, její poskytnutí však může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li pozůstalý očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou především jeho postoj ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce, které jsou významné pouze z hlediska toho, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek.
19. Okresní soud správně přihlédl k jednotlivým kritériím rozhodným pro modifikaci základní částky odškodnění, která byla vymezena v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 894/2018, a to jak na straně poškozených, tak na straně škůdce. Odvolací soud zcela souhlasí s posouzením intenzity vztahu zemřelé dcery a sestry (dále jen K.) a žalobců, věku zemřelé K. a skutečnosti, že k události došlo v bezprostřední blízkosti společného bydliště a žalobkyně a) byla osobně přítomna na místě nehody bezprostředně po ní. Tyto skutečnosti jsou důvodem pro navýšení základní částky relativně náhrady. V této souvislosti odvolací soud odkazuje pro stručnost na odůvodnění rozsudku okresního soudu.
20. Na straně žalobců bylo zjištěno, že úmrtí nezletilé K. mělo značný dopad do jejich psychické sféry a dosud dochází do psychologické, popř. psychiatrické ambulance. Jejich duševní útrapy se tak projeví i na jejich zdravotním stavu a tuto skutečnost je nutno zohlednit ve výši náhrady nemajetkové újmy (viz rozsudek NS sp. zn. 25 Cdo 281/2019). V této souvislosti je však nutno uvést, že každé úmrtí blízké osoby, ke které měli pozůstalí vřelý vztah, je hlubokým a psychicky náročným zásahem do soukromého a rodinného života člověka. To platí o to více, pokud se jedná o nezletilé dítě, popř. sourozence, se kterým žili ve společné domácnosti a byli s ním v každodenním kontaktu. S takovou událostí se každý z rodičů, potažmo sourozenců, dokáže vyrovnat jinak a skutečnost, že vyhledal odbornou péči a tuto dlouhodobě využívá, nemůže bez dalšího znamenat, že jejich vztah se zemřelou a její ztrátu je nutno posuzovat jako hlubší nebo intenzivnější. Psychologická terapie je v dnešní době zcela běžným a frekventovaným způsobem řešení závažných situací. Z úřední činnosti je odvolacímu soudu známo, že v souvislosti se ztrátou osoby blízké, je často tvrzen a prokazován rozpad manželských a blízkých rodinných vztahů (viz např. řízení vedené u odvolacího soudu pod sp. zn. 71 Co 242/2018). Na straně žalobců však k rozpadu rodinných vztahů nedošlo, byť nepochybně museli překonat řadu problémů. Mají tak nadále možnost být si v této nelehké situaci vzájemnou oporou a pomoci si navzájem společnou ztrátu překonat. V této souvislosti je nutno uvést, že žalobci a) a b) nadále zůstávají rodiči dosud nezletilé žalobkyně c), neměli by na svou rodičovskou funkci rezignovat a mají tak nejen možnost, ale v jistém slova smyslu i povinnost jí pomoci se s touto ztrátou vyrovnat.

21. Na rozdíl od okresního soudu, má odvolací soud za to, že žalobcům se dostalo alespoň částečně morální satisfakce v podobě probíhajícího trestního řízení a odsouzení žalovaného, písemné omluvy a dobrovolného poskytnutí finančních prostředků ze strany žalovaného. Subjektivní vnímání těchto okolností ze strany žalobců jako nedostačující nelze v tomto případě přeceňovat, a to s ohledem na jejich jasně a opakovaně vyslovený názor ohledně druhu a výše trestu mající charakter odplaty „oko za oko, zub za zub“. Dané okolnosti je však nutno vnímat z hlediska objektivního společenského vnímání, když projednání věci před orgány činnými v trestním řízení a potrestání žalovaného je nutno považovat za určitý satisfakční prvek působící preventivně sankčně. *Skutečnost, že žalovaný využil svého práva podat odvolání do trestního rozhodnutí a požádat o podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, nelze klást k jeho tíži, když se jedná o trestně právní instituty, které zákon připouští, stanoví podmínky pro jejich úspěšné uplatnění a o splnění těchto podmínek rozhoduje soud.* V této souvislosti odvolací soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 27/2020, ze kterého vyplývá, že primární funkcí náhrady újmy v soukromoprávních vztazích je funkce kompenzační, popřípadě satisfakční, zatímco funkce preventivně-sankční je odvozená a zprostředkovaná, uplatňující se pouze v rámci primární funkce kompenzační, popřípadě satisfakční. Jde totiž především o odčinění nemajetkové újmy a peněžitá náhrada má umožnit poškozenému lépe se vyrovnat s neoprávněným zásahem do jeho osobnosti, nikoli potrestat toho, kdo zásah způsobil.
22. Přestože byl žalovaný v době události již zletilý a plně odpovědný za své jednání, lze jeho celkový postoj k události hodnotit také s přihlédnutím k jeho věku necelých 21 let a lze tak pochopit, že za něho jednal v mnoha ohledech jeho otec. Tato skutečnost nemusí nutně svědčit o jeho nezájmu o danou událost a její řešení. Skutečnost, že se žalovaný nepokusil osobně navštívit žalobce je nutno posuzovat s ohledem na jednoznačný negativní postoj žalobců vůči žalovanému, který přetrvával i v průběhu tohoto soudního jednání. Přestože žalobkyně a) uváděla, že čekala v této souvislosti na iniciativu ze strany žalovaného, je z postoje žalobců zřejmé, že by žalovaný nebyl z jejich strany přijat. Částku, kterou žalovaný dobrovolně na náhradu nemajetkové újmy poskytl, odpovídá finančním a výdělkovým možnostem jeho a jeho rodiny s tím, že pokud byla vyplacena prarodičům K., bylo to na žádost samotných žalobců. Žalovaný zaslal žalobcům písemnou omluvu, ze které je zřejmá jeho lítost nad událostí. Skutečnost, že žalovaný po vynesení trestního rozsudku podal odvolání, nemusí svědčit o neupřímnosti písemné omluvy, když žalovaný využil svého zákonného práva a tato skutečnost nemůže jít k jeho tíži.
23. Je nesporné, že každý člověk prožívá psychické vypětí jiným způsobem a na každém se to odrazí jinak. Samotná skutečnost, zda někdo vyhledá odbornou pomoc či nikoliv, za této situace není známkou větší či menší intenzity prožívání a dopadu negativní situace do života jedince. Pokud žalovaný vyhledal odbornou pomoc až v souvislosti s nástupem do výkonu trestu, nemusí být známkou toho, že celou událost neprožíval. Lze souhlasit s odvolací námitkou vedlejšího účastníka, že se jednalo o řetězení negativních událostí na straně žalovaného, které již nebyl schopen zvládnout sám, a proto vyhledal odbornou pomoc. Je rovněž nepochybné, že žalovaný zvládal celou situaci do nástupu k výkonu trestu i s podporou rodiny, která se mu snažila všemi, pro ně dostupnými prostředky, pomoci.
24. Na druhou stranu z průběhu trestního řízení vyplynulo, že zavinění žalovaného bylo zcela jednoznačné, k dopravní nehodě došlo z důvodu jeho bezprecedentního hazardního způsobu řízení bez jakéhokoliv zavinění nezletilé K. Žalovaný byl vyhodnocen jako nezodpovědný řidič, který nerespektuje dopravní předpisy a na silnicích se chová hazardním způsobem, což vyplynulo nejen z projednávané dopravní nehody, ale i ze záznamu z kamer, které zachytily jednání a rychlost jízdy vozidla žalovaného z předešlého dne. V trestním řízení bylo rovněž konstatováno, že žalovaný měl tendenci celou záležitost bagatelizovat. Tyto skutečnosti je nutno vyhodnotit jednoznačně k tíži žalovaného a je nutno k nim přihlédnout při stanovení výše nemajetkové náhrady.

25. Nelze souhlasit ani se závěrem okresního soudu, že majetkové poměry žalovaného jsou bezpředmětné, neboť nemajetková újma byla vyplacena ze strany vedlejšího účastníka jako pojistitele žalovaného. Skutečnost, že žalovaný splnil svou zákonnou povinnost a uzavřel zákonné pojištění za provoz motorového vozidla, nemůže být důvodem pro bezbřehou výši relutární náhrady s tím, že tuto hradí příslušná pojišťovna, která je dostatečně ekonomicky silná. Majetkové poměry žalovaného představují sice pouze jakýsi ukazatel sloužící k eliminaci neomezených nároků na náhradu nemajetkové újmy, nicméně nelze je zcela opomíjet. Na straně žalovaného, bylo zjištěno, že má příjem pouze z pracovní činnosti ve výši 14.000 Kč měsíčně, nemá žádný jiný majetek vyšší hodnoty, nemá vyživovací povinnost.
26. S přihlédnutím ke všem výše uvedeným okolnostem daného případu a k rozhodným okolnostem jak na straně žalobců, tak na straně žalovaného, má odvolací soud za to, že výše relutární náhrady na straně žalobců b) a c) odpovídá částce 1.000.000 Kč, která jim byla přiznána v rámci trestního řízení. Na straně žalobkyně a) má odvolací soud za to, že tuto náhradu je nutno zvýšit o 200.000 Kč, a to s ohledem na skutečnost, že tato byla osobně přítomna na místě nehody, ke které došlo v bezprostřední blízkosti jejich bydliště, viděla svou dceru s devastujícími zraněními, kdy jí byla poskytována odborná pomoc a sama jí nemohla být v tuto chvíli jakkoliv nápomocna. Jedná se nepochybně o traumatizující zážitek, který jako matka bude mít před očima do konce svého života. Takto stanovené náhrady nemajetkové újmy odráží veškeré okolnosti rozhodné pro její stanovení a tyto částky kompenzují veškeré duševní útrapy žalobců spojené s úmrtím jejich dcery a sestry.
27. Takto stanovené částky náhrady nemajetkové újmy zcela odpovídají principu proporcionality s náhradami přiznanými v obdobných případech, a to s přihlédnutím k okolnostem daného případu. S ohledem na výše uvedené okolnosti dopravní nehody, jakož i okolnostem na straně žalobců a žalovaného, došlo k podstatnému navýšení obvykle přiznávané náhrady nemajetkové újmy, která se pohybuje v rozmezí od 250.000 Kč do 500.000 Kč (např. rozsudek KS Ostrava sp. zn. 71 Co 33/2017, rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 66 C 134/2011). Ke stejnému závěru ostatně dospěl i Nejvyšší soud při rozhodování o dovolání v této věci.
28. Nepřípadná jsou rozhodnutí uváděná stranou žalobců, když se jedná o rozhodnutí okresního soudu, které se vymyká obvykle přiznávaným částkám, popř. o rozhodnutí o dopravní nehodě, ke které došlo pod vlivem návykových látek (alkoholu a neterapeutických dávek léků), žalovaná z místa nehody ujela, poškozenému neposkytla první pomoc a v průběhu trestního řízení zpochybňovala skutečnost, že předmětné vozidlo vůbec řídila. Nepřípadné jsou rovněž odkazy na další rozhodnutí, na která odkazoval žalobce, popř. okresní soud, přičemž v této souvislosti odvolací soud odkazuje pro stručnost na odůvodnění svého rozsudku ze dne 7. prosince 2017.
29. Žalobcům byla v rámci trestního řízení přiznána náhrada nemajetkové újmy každému z nich ve výši 1.000.000 Kč, odvolací soud potvrdil rozsudek okresního soudu v zamítavých odstavcích napadeného výroku a co do částky 200.000 Kč ve vztahu k žalobkyni a) dle ust. § 219 o. s. ř. jako věcně správný. Ve zbylém rozsahu změnil rozsudek okresního soudu dle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. tak, že žalobu zamítl.
30. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle ust. § 224 odst. 2 o. s. ř. s přihlédnutím k ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. a skutečnosti, že se žalovaný a vedlejší účastník výslovně vzdali práva na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto, že žalobci b) a c), žalovaný a vedlejší účastník na straně žalovaného nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů řízení.
31. Žalobkyni a), která byla v řízení částečně úspěšná, přiznal odvolací soud náhradu nákladů řízení a zavázal žalovaného a vedlejšího účastníka nahradit žalobkyni a) částku 21.062 Kč. Žalobci byli zastoupeni v řízení stejným advokátem a odměna za úkon právní pomoci se stanoví dle ust. § 12 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen vyhl.) ze součtu tarifních hodnot, které činí dle ust. § 9 odst. 4 písm. a) vyhl. částku 50.000 Kč, tj. z tarifní hodnoty 150.000 Kč. Odměna za jeden úkon právní pomoci tak představuje dle ust. § 7 vyhl. částku 7.100 Kč. Žalobcům náleží odměna za 7 úkonů právní služby, tj. celkem 49.700 Kč, 7x režijní paušál po 300 Kč dle ust. § 13

odst. 3 vyhl., tj. celkem 2.100 Kč a cestovné ve výši 419 Kč. Celkem náleží žalobcům odměna ve výši 52.219 Kč, z toho představuje náhrada nákladů řízení pro žalobkyni a) 1/3, tj. částku 17.406 Kč. Tuto částku je nutno navýšit o 21 % DPH ve výši 3.656 Kč, tj. celkem žalobkyni a) náleží částka 21.062 Kč.

32. V odvolacím řízení byla částečně úspěšná pouze žalobkyně a) a má proto právo na náhradu nákladů odvolacího řízení dle ust. § 224 odst. 1 o. s. ř. s přihlédnutím k ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. vůči žalovanému a vedlejšímu účastníku na straně žalovaného. Žalovaný a vedlejší účastník byli zavázáni nahradit žalobkyni a) na nákladech odvolacího řízení částku 15.291 Kč. Odměna za jeden úkon právní pomoci u všech žalobců představuje částku 7.100 Kč (v podrobnostech odvolací soud odkazuje na odůvodnění přiznání nákladů řízení před okresním soudem v bodě 29. rozsudku). Žalobcům náleží odměna za 5 úkonů právní služby (podání odvolání, vyjádření k odvolání žalovaného, účast u jednání odvolacího soudu dne 7. 12. 2017 a 9. 9. 2021 a podání dovolání), tj. celkem 35.500 Kč, 5x režijní paušál po 300 Kč, tj. 1.500 Kč, náhrada cestovného za cestu k odvolacímu soudu dne 9. 9. 2021 ve výši 512 Kč a náhrada za ztrátu času v rozsahu 4 půlhodin dle ust. § 14 odst. 1 písm. a) a odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. ve výši 400 Kč, to vše navýšeno o 21 % DPH ve výši 7.961,52 Kč. Dalších nákladů odvolacího řízení se právní zástupce žalobců vzdal u jednání odvolacího soudu dne 7. 12. 2017. Celkem tak žalobcům náleží náhrada nákladů odvolacího řízení ve výši 45.873,52 Kč. Žalobkyni a) pak náleží náhrada nákladů odvolacího řízení v rozsahu 1/3, tj. v částce 15.291 Kč.
33. Žalovaný se práva na náhradu nákladů odvolacího řízení u jednání dne 9. 9. 2021 výslovně vzdal, proto bylo rozhodnuto tak, že ve vztahu k žalobcům b) a c) nemají navzájem právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
34. Žalobce b) a c), kteří nebyli v odvolacím řízení úspěšní, zavázal odvolací soud nahradit vedlejšímu účastníku na straně žalovaného náklady odvolacího řízení každému z nich ve výši 13.855 Kč. Odvolací soud vycházel z písemného vyúčtování nákladů odvolacího řízení vedlejšího účastníka ze dne 13. 9. 2021 s tím, že vedlejší účastník další náklady řízení nepožadoval, z čehož lze dovodit, že se dalších nákladů odvolacího řízení vzdal. Vedlejší účastník požaduje celkové náklady odvolacího řízení dohromady ve výši 41.565 Kč. Tato částka představuje odměnu za tři úkony právní služby po 3.100 Kč + DPH, tj. celkem 12.342 Kč, 2x náhradu za promeškaný čas za cestu k jednání odvolacího soudu po 800 Kč + DPH, tj. celkem 1.936 Kč, náhradu cestovného za cestu z Brna do Ostravy a zpět, v celkové délce 242 km, při průměrné spotřebě paliva 5,1 l na 100 km, na jednání odvolacího soudu dne 7. 12. 2017 ve výši 1.583 Kč (cena paliva 29,50 Kč, sazba náhrady 3,90 Kč/km) a dne 9. 9. 2021 ve výši 1.704 Kč (cena paliva 27,80 Kč, sazba náhrady 4,40 Kč) a zaplacený soudní poplatek za podané odvolání ve výši 24.000 Kč. S ohledem na skutečnost, že vedlejšího účastníka zastupoval advokát ve společném řízení proti třem žalobcům, je každý z nich povinen uhradit 1/3 takto vzniklých a požadovaných nákladů řízení. Z tohoto důvodu byli žalobci b) a c) zavázáni nahradit vedlejšímu účastníkovi každý z nich částku 13.855 Kč.
35. Odvolací soud změnil rozsudek okresního soudu v odstavci VIII. výroku, když soudní poplatek byl stanoven ve výši 2.000 Kč dle ust. § 2 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, a to z částky 200.000 Kč, kterou byl žalovaný zavázán uhradit. Dle položky 3 písm. a) sazebníku pak činí soudní poplatek částku 2.000 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolání je možno podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí odvolacímu soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni, k Nejvyššímu soudu ČR v Brně.

Ostrava 9. září 2021

JUDr. Radmila Baďurová v. r.
předsedkyně senátu